

KOALICIJA ZA REKOM

STATUT

**REGIONALNE KOMISIJE ZA UTVRĐIVANJE ČINJENICA O
RATNIM ZLOČINIMA I DRUGIM TEŠKIM KRŠENJIMA LJUDSKIH
PRAVA NA PODRUČJU NEKADAŠNJE SFRJ**

PRIJEDLOG

26. mart 2011.

Sadržaj

Preambula

DIO I – ZNAČENJE POJMOVA U OVOM STATUTU

Član 1 - Značenje pojmova u ovom Statutu

DIO II - OPŠTE ODREDBE

Član 2 - Definicija

Član 3 - Oznake

Član 4 - Sjedište i Izvršni sekretarijat

Član 5 - Pravni status

Član 6 - Period djelovanja

Član 7 - Zastupanje i predstavljanje

Član 8 - Upotreba jezika

Član 9 - Pravo na pružanje doprinosa radu Komisije

Član 10 - Principi djelovanja Komisije

DIO III - OBAVEZA SARADNJE SA KOMISIJOM

Član 11 - Obaveza saradnje strana ugovornica sa Komisijom

Član 12 - Saradnja Komisije sa drugim državama i sa međunarodnim organizacijama

DIO IV – CILJEVI I ZADACI KOMISIJE

Član 13 - Ciljevi

Član 14 - Zadaci

DIO V - NADLEŽNOST KOMISIJE

Član 15 - Period i područje istraživanja

Član 16 - Kršenja prava u nadležnosti Komisije

DIO VI - OVLAŠĆENJA KOMISIJE

Član 17 - Uzimanje izjava

Član 18 - Prikupljanje dokumentacije i drugih izvora

Član 19 - Terenska istraživanja i posjete

Član 20 - Javna slušanja žrtava i drugih lica

Član 21 - Održavanje tematskih sesija

Član 22 - Pravilnici Komisije

DIO VII – IZBOR ČLANOVA I ČLANICA KOMISIJE

- Član 23 - Sastav Komisije
- Član 24 - Kriterijumi za izbor članova i članica
- Član 25 - Istovjetnost postupka izbora članova i članica
- Član 26 - Kandidovanje članova i članica
- Član 27 - Sastav i izbor selekcionih odbora
- Član 28 - Izbor kandidata/kandidatkinja za članstvo u Komisiji od strane selekcionih odbora
- Član 29 - Izbor članova i članica Komisije od strane predsjednika/predsjedništva strana ugovornica
- Član 30 - Konstitutivna sjednica
- Član 31 - Izbor predsjedavajućeg/predsjedavajuće i usvajanje Poslovnika
- Član 32 - Kvorum i odlučivanje
- Član 33 - Prestanak mandata člana/članice
- Član 34 - Privremeno udaljenje od dužnosti člana/članice

DIO VIII - PRAVA I OBAVEZE ČLANOVA/ČLANICA I OSOBLJA KOMISIJE

- Član 35 - Savjesnost, nezavisnost i nepristrasnost
- Član 36 - Povlastice i imunitet
- Član 37 - Zaštita izvora i povjerljivih podataka
- Član 38 - Status članova i članica Komisije i osoblja Komisije

DIO IX – STRUKTURA KOMISIJE

- Član 39 - Izvršni sekretarijat i tematska odjeljenja
- Član 40 - Kancelarije Komisije u stranama ugovornicama
- Član 41 - Arhiv

DIO X – FINANSIRANJE KOMISIJE

- Član 42 - Finansiranje
- Član 43 - Finansijsko izvještavanje

DIO XI - ZAVRŠNI IZVJEŠTAJ KOMISIJE

- Član 44 - Izrada i objavljivanje završnog izvještaja
- Član 45 - Sadržaj završnog izvještaja
- Član 46 - Nalazi o ratnim zločinima i teškim kršenjima ljudskih prava
- Član 47 - Obaveza parlamenata i vlada da razmotre završni izvještaj

DIO XII – RAZNO

- Član 48 - Kaznene odredbe
- Član 49 - Uloga Komisije u krivičnom procesuiranju

DIO XIII - ZAVRŠNE ODREDBE

- Član 50 - Završetak rada Komisije
- Član 51 - Stupanje Statuta na snagu

Preambula

Strane ugovornice,

Uviđajući da suđenja pred Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju i domaćim sudovima, iako značajno doprinose kažnjavanju učinilaca zločina, ne zadovoljavaju u punoj mjeri potrebu žrtava za pravdom, niti sama po sebi mogu stvoriti dovoljne uslove za postizanje trajnog mira u regionu;

Izražavajući saosjećanje s žrtvama svih naroda na teritoriji nekadašnje SFRJ, a protivljenje zloupotrebi žrtava u političke svrhe i nadmetanju u viktimizaciji;

Prepoznajući da inicijativa preduzeta na regionalnom nivou, i zasnovana na otvorenom dijalogu, istraživanju i analizi činjenica, predstavlja najbolji put do sveobuhvatnog istorijskog zapisa o zločinima koji su počinjeni u navedenom periodu, kao i o ulozi nacionalnih elita, institucija i pojedinaca u traumatičnim događajima;

Odlučne da u najvećoj mogućoj mjeri pomognu da se utvrdi sudbina velikog broja pojedinaca koji se još uvijek vode kao nestali;

Odlučne da zajednički doprinesu prihvatanju činjenica o ratnim zločinima i teškim kršenjima ljudskih prava prema svim žrtvama i obnovi povjerenja između pojedinaca, naroda i država u regionu;

U cilju jačanja demokratije, vladavine prava i kulture poštovanja ljudskih prava,

Proglašavaju

Osnivanje Regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava, učinjenim na području nekadašnje SFRJ u periodu od 1991. do 2001. godine.

DIO I – ZNAČENJE POJMOVA U OVOM STATUTU

Član 1

Značenje pojmova u ovom Statutu

- „**Borci**“ su, u kontekstu *međunarodnog* oružanog sukoba:
  - pripadnici oružanih snaga jedne strane u sukobu, kao i pripadnici milicija i dobrovoljačkih jedinica koji ulaze u sastav tih oružanih snaga,
  - pripadnici ostalih milicija i ostalih dobrovoljačkih jedinica, podrazumjevajući tu i organizovane pokreta otpora, koji pripadaju jednoj strani u sukobu i koji djeluju izvan ili u okviru svoje sopstvene teritorije, čak i da je ta teritorija okupirana, pod uslovom da te milicije ili dobrovoljačke jedinice, podrazumjevajući tu i ove organizovane pokrete otpora, ispunjavaju sljedeće uslove:
    - a) da na čelu imaju lice odgovorno za svoje potčinjene;
    - b) da imaju određen znak za razlikovanje i koji se može uočiti na odstojanju;
    - c) da otvoreno nose oružje;
    - d) da se, pri svojim dejstvima, pridržavaju ratnih zakona i običaja;
  - pripadnici redovnih oružanih snaga koji izjavljuju da pripadaju jednoj vladi ili vlasti koju nije priznala Sila pod čijom se vlašću nalaze;
  - stanovništvo neokupirane teritorije koje se, usljed približavanja neprijatelja, dobrovoljno diže na oružje da bi pružilo otpor neprijateljskoj najezdi, a koje nije imalo vremena da se organizuje kao redovna oružana sila, ako ono otvoreno nosi oružje i ako poštuje ratne zakone i običaje (tzv. *levee en masse*).

Borcima u *nemeđunarodnim* oružanim sukobima smatraju se:

- pripadnici oružanih snaga države, i
  - pripadnici disidentskih oružanih snaga i drugih organizovanih naoružanih grupa koje, pod odgovornom komandom, vrše kontrolu nad određenim dijelom teritorije što im omogućava da sprovede stalne i usklađene vojne operacije i sprovede odredbe međunarodnog humanitarnog prava određene Dopunskim Protokolom II uz četiri Ženevske konvencije.
- „**Civili**“ su sva lica koja nisu borci.

- **„Član/članica Komisije“** je lice izabrano od strane predsjednika strane ugovornice, u postupku propisanom u Dijelu VII ovog Statuta;
- **„Komisija“** je Regionalna komisija za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava na području nekadašnje Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (skraćeni naziv: REKOM);
- **„Mjesto zatvaranja“** je zatvoreni ili otvoreni prostor u kom se nalazi jedno ili više lica lišenih slobode
- **„Ministar nadležan za ljudska prava“** podrazumijeva ministra/ministarku za ljudska i manjinska prava u državama u kojima takvo ministarstvo postoji, a u drugim državama ministra/ministarku pravde, odnosno ministra/ministarku za zajednice i povratak;
- **„Nestala osoba“** je osoba uhapšena, pritvorena, oteta ili na bilo koji drugi način lišena slobode od strane državnih organa ili oružane grupe koja im se aktivno suprotstavlja, odnosno od strane lica ili grupe lica koja postupaju po ovlaštenju, uz podršku ili saglasnost državnih organa ili oružane grupe, nakon čega organi ili lica, odnosno grupe, koje su lišila lica slobode odbijaju da priznaju lišavanje slobode ili skrivaju sudbinu nestalog lica ili mjesto na kome se ono nalazi, i/ili osoba nestala u oružanom sukobu čije su okolnosti nestanka poznate nadležnim državnim telima, ili se još uvek ispituju.
- **„Pripadnici oružanih snaga“** su pripadnici regularnih oružanih snaga države, te grupa i jedinica stavljenih pod komandu koja je odgovorna državi.
- **„Rat ili drugi oblik oružanog sukoba“** podrazumijeva upotrebu oružane sile između država ili produženo oružano nasilje između vlasti i organizovanih naoružanih grupa, odnosno između organizovanih naoružanih grupa unutar jedne države;
- **„Ratni zločin“** podrazumijeva značenje termina „ratni zločin“ u međunarodnom humanitarnom pravu, genocid i zločine protiv čovječnosti, i obuhvata, ali se ne ograničava na, sljedeće zločine:
  - a. genocid;
  - b. progon;
  - c. ubistva;
  - d. porobljavanje;
  - e. protivpravno zatvaranje;
  - f. mučenje;
  - g. prisilne nestanke;
  - h. deportaciju i prisilno premještanje stanovništva;
  - i. silovanje i druge teške oblike seksualnog zlostavljanja;
  - j. oduzimanje i uništavanje imovine velikih razmjera;
  - k. uzimanje talaca;
  - l. uništavanje vjerskih i kulturno-istorijskih objekata;
  - m. korišćenje civila i ratnih zarobljenika kao „živih štitova“;

- „**Skupštinsko tijelo nadležno za ljudska i manjinska prava**“ podrazumijeva, zavisno od naziva u različitim stranama ugovornicama, skupštinske odbore ili komisije nadležne za ljudska prava ili međunacionalne odnose;
- „**Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija (dalje: SFRJ)**“ je država koju je činilo šest republika, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Makedonija, Slovenija, Srbija, i dvije autonomne pokrajine, Kosovo i Vojvodina, i koja je postojala *de facto* od 29. novembra 1943. godine do raspada federativne zajednice 1991. godine, u međuvremenu promijenivši naziv nekoliko puta;
- „**Teška kršenja ljudskih prava**“ uključuju: ubistva; porobljavanje; protivpravno zatvaranje; mučenje; prisilne nestanke; deportaciju i prisilno premještanje stanovništva, sistematsku diskriminaciju, i ostala kršenja ljudskih prava, predviđena Međunarodnim paktovima o ljudskim pravima i drugim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima koji su obavezivali sve strane ugovornice, a za koja Komisija procijeni da po svojim osobinama i posljedicama imaju karakter „teških kršenja ljudskih prava“;
- „**Učinitelac**“ je lice koje je pravosnažno osuđeno kao izvršilac, saizvršilac, ili saučesnik u izvršenju ratnog zločina ili djela koje predstavlja drugo teško kršenje ljudskih prava;
- „**Žrtve**“ su osobe koje su, individualno ili kolektivno, pretrpjele štetu, uključujući fizičku ili mentalnu povredu, emocionalnu patnju, ekonomski gubitak ili značajno ograničenje njihovih osnovnih prava kroz postupke ili nečinjenja koje predstavlja teško kršenje međunarodnim pravom priznatih ljudskih prava ili teško kršenje međunarodnog humanitarnog prava. Termin žrtva takođe uključuje članove najuže porodice ili osobe koje je direktna žrtva izdržavala, kao i lica kojima je nanijeta šteta prilikom intervencije čija je svrha bila pomoć žrtvi ili sprječavanje novih kršenja.

DIO II - OPŠTE ODREDBE

Član 2

Definicija

1. Regionalna komisija za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava na teritoriji nekadašnje SFRJ je međunarodna organizacija osnovana ovim pravnim aktom.
2. Skraćeni naziv je REKOM.

Član 3

Oznake

Komisija odlučuje o svom vizuelnom identitetu koji uključuje znak, logo, i pečat.

Član 4

Sjedište i Izvršni sekretarijat

1. Sjedište Komisije je u Sarajevu.
2. Podršku u radu članovima i članicama Komisije obezbjeđuje Izvršni sekretarijat, u sjedištu Komisije.

Član 5

Pravni status

1. Komisija ima pravni subjektivitet.
2. Komisija usvaja budžet, poslovnik i pravilnike kojima uređuje organizaciju i sprovođenje svojih poslova, u skladu sa ovim Statutom.

3. Komisija će sa nadležnim vlastima Bosne i Hercegovine zaključiti sporazum o aranžmanima zemlje domaćina.

Član 6

Period djelovanja

1. Period djelovanja Komisije je tri godine.
2. Period djelovanja Komisije ne obuhvata period priprema koji počinje od konstitutivne sjednice i traje najduže šest mjeseci.
3. Komisija može produžiti period djelovanja za najviše šest mjeseci.

Član 7

Zastupanje i predstavljanje

1. Komisiju zastupa i predstavlja predsjedavajući/a Komisije.
2. Komisija može odlučiti da je predstavlja drugi član ili članica.

Član 8

Upotreba jezika

1. U radu Komisije u ravnopravnoj upotrebi su albanski, bosanski, crnogorski, hrvatski, makedonski, slovenački i srpski jezik, te ćirilično i latinično pismo, te znakovni jezik gluvih i nagluvih osoba shodno području iz kog dolazi.

2. Upotrebu jezika i pisma Komisija detaljnije reguliše poslovnikom, uz poštovanje načela efikasnosti i ekonomičnosti.
3. U komunikaciji sa Komisijom svako ima pravo da koristi svoj jezik i pismo.
4. Na javnim slušanjima, učesnici govore na svom jeziku.
5. U kancelarijama u stranama ugovornicama, u pogledu jezika primjenjuju se propisi države u kojoj se nalazi kancelarija.

Član 9

Pravo na pružanje doprinosa radu Komisije

Svako ima pravo, u skladu sa Statutom, da pruži doprinos radu Komisije, ako Komisija smatra da bi to doprinijelo ostvarivanju njenih ciljeva.

Član 10

Principi djelovanja Komisije

Članovi/članice i osoblje Komisije dužni su rukovoditi se u svome radu sljedećim vrijednostima i principima:

- (a) poštovanje ljudskog dostojanstva;
- (b) nezavisnost i nepristrasnost;
- (c) posvećenost istini;
- (d) jednakost i poštovanje ljudskih prava i sloboda;
- (e) odgovornost, pristupačnost i otvorenost;
- (f) brižljivo istraživanje činjenica i pravičnost procedure;
- (g) integritet, odlučnost i pridržavanje najviših standarda profesionalne etike;
- (h) posebna zaštita žrtava seksualnog zlostavljanja i osoba koje su bile maloljetne u razdoblju koje obuhvata mandat Komisije;
- (i) zaštita povjerljivosti.

DIO III - OBAVEZA SARADNJE SA KOMISIJOM

Član 11

Obaveza saradnje strana ugovornica sa Komisijom

1. Strane ugovornice obavezne su da saraduju sa Komisijom i omoguće joj djelotvorno izvršavanje zadataka u skladu sa Statutom.
2. Na zahtjev Komisije, nadležni organi vlasti u strani ugovornici blagovremeno obezbjeđuju pristup podacima i dokumentima, uključujući mogućnost uzimanja izjava od predstavnika državnih institucija i sprovođenje terenskog istraživanja, osim ako bi time bili prekršeni propisi strane ugovornice o tajnosti podataka.
3. Podaci ili dokumenti koji ukazuju na izvršenje ratnog zločina, odnosno drugog teškog kršenja ljudskih prava, i/li na moguće učinioce, kao i dokumenti izrađeni sa ciljem prikrivanja učinjenog zločina, odnosno kršenja ljudskih prava, ne smatraju se tajnom.
4. U slučaju da država smatra da bi otkrivanje određenog podatka ili dokumenta koji je zatražila Komisija bilo protivno propisima o tajnosti podataka, preduzeće se sve razumne mjere u cilju prevazilaženja sporne situacije zajedničkim angažovanjem Komisije i države. Ove mjere podrazumijevaju, ali se ne ograničavaju na:
  - (a) izjašnjenje Komisije o relevantnosti podatka ili dokumenta koji se traži; i/
  - (b) dogovor o uslovima otkrivanja podatka, uključujući, između ostalog, djelimično otkrivanje sadržaja dokumenta, ograničavanje objavljivanja podatka i primjene drugih mjera zaštite povjerljivosti podataka.

Član 12

Saradnja Komisije sa drugim državama i sa međunarodnim organizacijama

Komisija može zaključiti sporazume o saradnji sa državama van područja nekadašnje SFRJ i sa međunarodnim organizacijama.

DIO IV – CILJEVI I ZADACI KOMISIJE

Član 13

Ciljevi

Komisija ima sljedeće ciljeve:

- (a) da utvrdi činjenice o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava učinjenim na području nekadašnje SFRJ u periodu od 1. januara 1991. do 31. decembra 2001. godine, političkim i društvenim okolnostima koje su uticale na činjenje ovih djela i posljedicama do kojih su zločini i kršenja prava doveli;
- (b) da prizna nepravde nanijete žrtvama, u cilju izgradnje kulture solidarnosti i saosjećanja;
- (c) da doprinese ostvarivanju prava žrtava;
- (d) da doprinese da političke elite i društva u stranama ugovornicama prihvate činjenice o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava;
- (e) da doprinese rasvjetljavanju sudbine nestalih;
- (f) da doprinese sprječavanju ponavljanja ratnih zločina i drugih teških kršenja ljudskih prava.

Član 14

Zadaci

Komisija ima sljedeće zadatke:

- a. da prikupi podatke o slučajevima ratnih zločina i drugih teških kršenja ljudskih prava, pruži njihov detaljan opis, prikaže obrasce kršenja prava i njihove posljedice;
- b. da prikupi podatke o sudbini nestalih i sarađuje sa nadležnim tijelima koja se u stranama ugovornicama bave potragom za nestalima;
- c. da izradi popise ljudskih gubitaka u vezi sa ratom ili drugim oblikom oružanog sukoba;

- i. civila koji su izgubili život ili nestali u vezi sa ratom ili drugim oblikom oružanog sukoba; i
  - ii. boraca koji su izgubili život ili nestali u vezi sa ratom ili drugim oblikom oružanog sukoba;
- d. da prikupi podatke o mjestima zatvaranja u vezi sa ratom ili drugim oblikom oružanog sukoba, licima koja su protivpravno zatvarana, podvrgavana mučenju i nečovječnom postupanju, i izradi njihov sveobuhvatan popis uz zaštitu identiteta gdje je to neophodno;
  - e. da istraži političke i društvene okolnosti koje su odlučujuće doprinijele izbijanju ratova ili drugih oblika oružanog sukoba, kao i činjenju ratnih zločina i drugih teških kršenja ljudskih prava;
  - f. da održi javna slušanja žrtava i drugih lica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava;
  - g. da preporuči mjere koje se odnose na sprječavanje ponavljanja kršenja ljudskih prava i na reparacije za žrtve; i
  - h. da izradi, objavi i predstavi završni izvještaj na način koji će omogućiti da izvještaj dopre do što šireg kruga ljudi u državama na području nekadašnje SFRJ.

DIO V - NADLEŽNOST KOMISIJE

Član 15

Period i područje istraživanja

Komisija utvrđuje činjenice o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava izvršenim u periodu od 1. januara 1991. do 31. decembra 2001. godine u državama na prostoru nekadašnje SFRJ, i istražuje političke i društvene okolnosti koje su odlučujuće doprinijele izbijanju ratova ili drugih oblika oružanog sukoba, kao i činjenju ratnih zločina i drugih teških kršenja ljudskih prava, te posljedice zločina i kršenja ljudskih prava koje su se ispoljile i u periodu nakon 2001. godine.

Član 16

Kršenja prava u nadležnosti Komisije

Komisija utvrđuje činjenice u vezi sa teškim kršenjima međunarodnog humanitarnog prava i drugim teškim kršenjima ljudskih prava navedenim u članu 1 Statuta, pri čemu ti zločini i kršenja obuhvataju, ali se ne ograničavaju na, sljedeće: genocid, progon, ubistva, porobljavanje, protivpravno zatvaranje, mučenje, prisilne nestanke, deportaciju i prisilno premještanje stanovništva, silovanje i druge teške oblike seksualnog zlostavljanja, oduzimanje i uništavanje imovine velikih razmjera, uzimanje talaca, uništavanje vjerskih i kulturno-istorijskih objekata, korišćenje civila i ratnih zarobljenika kao "živih štitova", i sistematsku diskriminaciju.

DIO VI - OVLAŠĆENJA KOMISIJE

Član 17

Uzimanje izjava

1. Komisija uzima izjave o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava iz njene nadležnosti od žrtava, svjedoka, predstavnika institucija i učinilaca.
2. Komisija nastoji da obezbijedi dobrovoljno davanje izjave, uz zadržavanje ovlašćenja iz stava 8 ovog člana.
3. Žrtve daju izjave o svojim stradanjima ili stradanjima članova porodice isključivo na dobrovoljnoj osnovi.
4. U slučaju da lice odbije da da izjavu Komisiji pozivajući se na zakonsku dužnost čuvanja tajnosti podataka, primjenjuju se odredbe člana 11, stavovi 3 i 4, ovog Statuta.
5. Odredbe zakona o krivičnom postupku strane ugovornice primjenjuju se na pravo uskraćivanja davanja odgovora na pojedina pitanja i oslobađanje od dužnosti svjedočenja i druga pitanja u vezi ispitivanja lica koja nijesu uređena Statutom Komisije.
6. Na zahtjev davaoca izjave, Komisija može omogućiti davanje izjave uz zaštitu identiteta.

7. Komisija poziva lica iz stava 1 na način predviđen pravilima o pozivanju svjedoka iz zakona o krivičnom postupku strana ugovornica. Komisija može sa stranama ugovornicama zaključiti posebne sporazume o načinu pozivanja.
8. Ako to smatra za cjelishodno [HRV: svrhovito], Komisija može podnijeti krivičnu prijavu mjesno nadležnom tužilaštvu radi obezbjeđenja prisustva lica, odnosno radi izricanja kazne za odbijanje lica da da izjavu, u skladu sa zakonom o krivičnom postupku države u kojoj lice ima prebivalište, odnosno boravište.
9. Uoči, u toku i nakon davanja izjave Komisija, prema potrebi, obezbjeđuje psihosocijalnu podršku žrtvama i svjedocima.
10. Komisija uzima izjave:
  - a. u mjestu prebivališta ili boravišta davaoca izjave;
  - b. u kancelarijama Komisije;
  - c. u diplomatsko-konzularnim predstavništvima strana ugovornica, ukoliko se izjava uzima u trećim zemljama; i
  - d. na teritoriji trećih država, ako to nije u suprotnosti sa zakonskim odredbama tih država, u slučajevima da žrtve, svjedoci i ostala lica ne mogu dati izjave u konzulatima i ambasadama strana ugovornica.

Član 18

Prikupljanje dokumentacije i drugih izvora

1. Komisija prikuplja relevantne pisane, elektronske i materijalne izvore, kao što su:
  - (a) strani i domaći pisani i elektronski izvori, uključujući, ali ne ograničavajući se na dokumentaciju vlada, parlamenata, predsjedništava, lokalnih i teritorijalnih samouprava, javnih i privatnih preduzeća, vojske, policije, i obavještajnih službi;
  - (b) sudske presude, transkripti, sudski i tužilački spisi Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju, nacionalnih sudova i tužilaštava u stranama ugovornicama i drugih sudova koji su vodili postupke za ratne zločine učinjene na teritoriji nekadašnje SFRJ;
  - (c) arhivska građa drugog porijekla;
  - (d) pisani i elektronski medijski izvori;

(e) pisana mišljenja eksperata i predstavnika institucija i organizacija, pripremljena na poziv Komisije ili na inicijativu samih autora.

2. Državni organi, druga pravna lica i građani strana ugovornica dužni su da na zahtjev Komisije blagovremeno dostave na uvid sve dokumente i druge izvore koji bi mogli biti od značaja za ostvarivanje njenih ciljeva.
3. Prilikom upućivanja zahtjeva za dostavljanje dokumenta, Komisija nastoji da što preciznije odredi vrstu podataka koje bi traženi dokument trebalo da sadrži.
4. U slučaju da lice ili državni organ odbije da dostavi na uvid dokumentaciju Komisiji pozivajući se na zakonsku dužnost čuvanja tajnosti podataka, primjenjuju se odredbe člana 11, stavovi 3 i 4, ovog Statuta.

Član 19

Terenska istraživanja i posjete

1. Komisija utvrđuje relevantne činjenice putem odlazaka na lokacije zločina, mjesta zatvaranja, masovnih grobnica i sve druge lokacije od interesa za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava.
2. Komisija može zaključiti memorandume o razumijevanju sa nadležnim državnim organima o obilascima navedenih lokacija.
3. Komisija može da posjećuje lokacije zločina i masovnih grobnica, radi izražavanja pijeteta prema žrtvama.

Član 20

Javna slušanja žrtava i drugih lica

1. Komisija održava javna slušanja na kojima žrtve govore o svojim stradanjima i stradanjima njima bliskih lica.
2. Javna slušanja obuhvataju i učinioce djela koja imaju karakter ratnog zločina ili drugog teškog kršenja ljudskog prava, svjedoke, kao i lica koja su pomogla žrtvama.
3. Davanje izjave na javnom slušanju je dobrovoljno.
4. Uoči, u toku i posle javnih slušanja Komisija može da primijeni mjere zaštite identiteta, posebne mjere zaštite psihičkog i fizičkog integriteta, kao i mjere psiho-socijalne podrške.
5. Elektronski mediji u državnom vlasništvu, odnosno javni servisi, na teritoriji strana ugovornica emituju, direktno ili odloženo, javna slušanja. Način emitovanja reguliše se sporazumom Komisije i javnih servisa. Komercijalni elektronski mediji imaju pravo da emituju javna slušanja, pod istim uslovima i po pravilima koja važe za medije u državnom vlasništvu, odnosno javne servise.
6. Javna slušanja se mogu održavati na različitim lokacijama.

Član 21

Održavanje tematskih sesija

1. Komisija može održati javne sesije o djelovanju državnih institucija, političkih organizacija, kulturnih i naučnih ustanova, crkava i vjerskih zajednica, i medija uoči i u toku rata, odnosno drugog oblika oružanog sukoba, a u odnosu na činjenja ratnih zločina i drugih teških kršenja ljudskih prava.
2. Učešće na tematskoj sesiji je obavezno. Ako se uredno pozvano lice, bez opravdanog razloga, ne odazove pozivu Komisije na učešće na tematskoj sesiji, ili se pojavi i odbije da da izjavu, primjenjuje se član 17, stav 8, Statuta.
3. Elektronski mediji u državnom vlasništvu, odnosno javni servisi, na teritoriji strana ugovornica emituju, direktno ili odloženo, tematske sesije Komisije. Način emitovanja reguliše se sporazumom Komisije i javnih servisa. Komercijalni elektronski mediji imaju pravo da emituju tematske sesije, pod istim uslovima i po pravilima koja važe za medije u državnom vlasništvu.

4. Tematske sesije se mogu održavati na različitim lokacijama.

Član 22

Pravilnici Komisije

Komisija donosi posebne pravilnike kojima reguliše jedinstvenu metodologiju za:

- uzimanje izjava,
- prikupljanje dokumentacije,
- regulisanje postupka javnih slušanja,
- regulisanje tematskih sesija,
- izradu popisa ljudskih gubitaka,
- obezbjeđivanje psihosocijalne podrške žrtvama, i
- druga pitanja od značaja za rad Komisije.

DIO VII – IZBOR ČLANOVA I ČLANICA KOMISIJE

Član 23

Sastav Komisije

Komisiju čini dvadeset članova i članica, pri čemu se:

- (a) u Bosni i Hercegovini bira pet članova/članica;
- (b) u Hrvatskoj, Srbiji i Kosovu biraju po tri člana/članice;
- (c) u Crnoj Gori, Makedoniji i Sloveniji biraju po dva člana/članice

Član 24

Kriterijumi za izbor članova i članica

1. Član/članica Komisije je:

- (a) državljanin/državljanica strane ugovornice;
- (b) osoba visokih moralnih kvaliteta, od integriteta i ugleda, posvećena tolerantnom dijalogu i konstruktivnom rješavanju sporova, koja može uživati povjerenje u svim stranama ugovornicama, i,
- (c) osoba psiho-fizički sposobna za efikasno i kontinuirano obavljanje dužnosti člana/članice Komisije.

2. U strani ugovornici bira se najmanje jedna žena, odnosno najmanje jedan muškarac, za članicu/člana Komisije.

3. U strani ugovornici, prilikom izbora članova i članica Komisije, nastojaće se obezbjediti etnički reprezentativan sastav Komisije, tako što će pored pripadnika/pripadnice najbrojnije etničke

zajednice nastojati izabrati i jednog/jednu ili više pripadnika/pripadnica druge etničke zajednice, odnosno drugih etničkih zajednica u toj strani ugovornici.

4. Član/članica Komisije ne može biti osoba:

- (a) koja je obavljala istaknutu političku funkciju u posljednje dvije godine prije raspisivanja konkursa za izbor članova/članica Komisije ili u vrijeme koje obuhvata nadležnost Komisije;
- (b) za koju postoji ozbiljna sumnja da je odgovorna za kršenje ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava, ili da je podržavala, pomagala ili podsticala izvršenje takvih djela, ili da je doprinijela nekažnjavanju za ta djela, ili da je blisko povezana sa osobom osuđenom, optuženom ili pod istragom za takva djela.

Član 25

Istovjetnost postupka izbora članova i članica

U svakoj strani ugovornici članovi i članice Komisije biraju se u istovjetnom postupku propisanom ovim Statutom.

Član 26

Kandidovanje članova i članica

1. Udruženja građana, obrazovne institucije, naučne institucije, vjerske zajednice, sindikati ili 30 građana strane ugovornice mogu da predlože kandidata/kandidatkinju za člana/članicu Komisije koji/a se bira u toj strani ugovornici, uz saglasnost kandidata/kandidatkinje.
2. Postupak kandidovanja i primarne selekcije kandidata/kandidatkinja u strani ugovornici sprovodi selekциони odbor.

Član 27

Sastav i izbor selekcionih odbora

1. Selekcioni odbor u svakoj državi čini devet članova/članica, koji moraju ispunjavati kriterijume koji važe za izbor članova/članica Komisije, osim zabrane obavljanja istaknute političke funkcije u periodu od posljednje dvije godine prije raspisivanja konkursa za izbor članova i članica Komisije i u periodu koji obuhvata nadležnost Komisije.
2. Članovi/članice selekcionog odbora ne mogu se kandidovati za članstvo u Komisiji.
3. Tri člana/članice selekcionog odbora imenuje ministar nadležan za ljudska prava, uz saglasnost skupštinskog odbora ili komisije nadležne za ljudska prava ili međunarodne odnose.
4. Tri člana/članice selekcionog odbora biraju članovi i članice Koalicije za REKOM u strani ugovornici.
5. Prvih šest članova/članica selekcionog odbora imenuju se, odnosno biraju, na osnovu stava 3 i stava 4 ovog člana, u roku od 45 dana od dana posljednje ratifikacije međunarodnog ugovora o osnivanju Komisije.
6. Nadležni ministar proglašava izbor šestoro članova i članica selekcionog odbora i u roku od 8 dana raspisuje konkurs za izbor preostalo troje članova/članica odbora.
7. Prethodno imenovanih, odnosno izabranih, šestoro članova/članica odbora nastoje da izaberu preostala tri člana/članice odbora konsenzusom, a ako to ne bude moguće onda većinom glasova.
8. Nadležni ministar, Koalicija za REKOM i članovi/članice selekcionog odbora imenovani i izabrani na osnovu stavova 3 i 4 ovog člana obezbjediće da najmanje trećinu članstva odbora čine žene, odnosno muškarci, i nastoje da obezbijede da trećinu članstva čine predstavnici/predstavnice udruženja žrtava, uključujući i udruženja žrtava koja nisu članice Koalicije za REKOM, pod uslovom da su registrovana najmanje tri godine prije potpisivanja ugovora o osnivanju Komisije.
9. Nadležni ministar proglašava izbor selekcionog odbora i obezbjeđuje uslove za njegov rad.
10. Selekcionim odborom predsjedava najstariji/a član/članica, koji zakazuje konstitutivnu sjednicu u roku od 45 dana od dana raspisivanja konkursa iz stava 6 ovog člana.

Član 28

Izbor kandidata/kandidatkinja za članstvo u Komisiji od strane selekcionih odbora

1. Selekциони odbor u svakoj državi u roku od 8 dana od dana održavanja konstitutivne sjednice raspisuje konkurs za izbor članova i članica Komisije u trajanju od 30 dana.
2. U roku od 8 dana od dana zatvaranja konkursa, selekциони odbor na internet stranici nadležnog ministarstva iz člana 27, stav 3, objavljuje:
  - (a) ukupan broj prispjelih kandidatura;
  - (b) spisak imena kandidata/kandidatkinja čije će kandidate razmatrati.
3. Selekциони odbor može odlučiti da intervjuiše sve ili pojedine kandidate/kandidatkinje. Intervjui su otvoreni za javnost.
4. Selekциони odbor može zahtjevati informacije o kandidatu/kandidatkinji od državnih organa i javnih ustanova, a oni su dužni da na taj zahtjev odgovore hitno.
5. Selekциони odbor će nastojati da sve odluke donosi jednoglasno, a u slučaju kada je konsenzus nemoguće postići, odlučiće većinom od 5 članova/članica.
6. Selekциони odbor ocjenjuje ispunjavanje uslova kandidata/kandidatkinja čije je kandidate uzeo u razmatranje i sužava izbor na listu koja sadrži dva do tri puta veći broj kandidata i kandidatkinja od broja članova i članica Komisije koji se biraju u strani ugovornici.
7. U roku od 40 dana od dana zatvaranja konkursa, Selekциони odbor objavljuje listu kandidata/kandidatkinja i dostavlja je istog dana predsjedniku/predsjedništvu strane ugovornice.

Član 29

Izbor članova i članica Komisije od strane predsjednika/predsjedništva strana ugovornica

1. Predsjednik/predsjedništvo strane ugovornice vrši konačan izbor članova i članica Komisije koji se biraju u strani ugovornici između kandidata i kandidatkinja sa liste koju mu dostavi selekcionni odbor.
2. Predsjednici/predsjedništvo strana ugovornica obavijestice jedni druge o svojim izborima tridesetog dana od dana kada im selekcionni odbori dostave liste kandidata, prije nego što o tome obavijeste javnost.
3. Predsjednici/predsjedništvo strana ugovornica objavljuju imena članova i članica Komisije petnaestog dana od dana kada svi prime obavještenja iz stava 2 ovog člana.

Član 30

Konstitutivna sjednica

1. Najstariji član/članica Komisije saziva konstitutivnu sjednicu u sjedištu Komisije u roku od 15 dana od dana izbora, i predsjedava Komisijom do izbora predsjedavajućeg člana/predsjedavajuće članice.
2. Svečanom, uvodnom, dijelu konstitutivne sjednice Komisije prisustvuju predsjednici/članovi predsjedništva strana ugovornica.
3. U uvodnom dijelu konstitutivne sjednice članovi i članice Komisije potpisuju primjerak Statuta, izgovaraju i potpisuju sljedeću izjavu: "Zaklinjem se svojom čašću da ću funkciju člana/članice Komisije obavljati u skladu sa Statutom, posvećeno, nepristrasno i nezavisno, u nastojanju da opravdam ukazano povjerenje i doprinesem ostvarivanju ciljeva Komisije".

Član 31

Izbor predsjedavajućeg/predsjedavajuće i usvajanje Poslovnika

1. Članovi i članice Komisije biraju predsjedavajućeg člana/predsjedavajuću članicu i usvajaju Poslovnik o radu Komisije u roku od 60 dana od konstitutivne sjednice.
2. Članovi i članice Komisije mogu odlučiti da se funkcija predsjedavajućeg/predsjedavajuće ograniči na određeni vremenski period.

Član 32

Kvorum i odlučivanje

1. Kvorum za rad Komisije postoji kada je prisutno najmanje 14 članova i članica Komisije.
2. Komisija nastoji da sve odluke donosi jednoglasno, a kada je konsenzus nemoguće postići, najmanje 14 članova i članica mora se saglasiti za donošenje odluke.
3. Komisija može odlučiti da je za usvajanje proceduralne odluke dovoljna saglasnost proste većine svih članova i članica.

Član 33

Prestanak mandata člana/članice

1. Članu/članici Komisije mandat prestaje istekom mandata Komisije, i u slučajevima:
  - (a) podnošenja ostavke u pisanoj formi,
  - (b) smrti,
  - (c) pravosnažne sudske odluke o ograničenju ili lišavanju poslovne sposobnosti,

(d) pravosnažne osude na безусловnu kaznu zatvora, i

(e) razrješenja.

2. U slučajevima predviđenim u stavu 1, tačke (a), (b), (c) i (d) ovog člana, Komisija konstatuje prestanak mandata i o tome obavještava predsjednika/predsjedništvo strane ugovornice, koji/koje će u roku od 15 dana izabrati novog člana/članicu Komisije sa liste koju je utvrdio selekcionni odbor u proceduri predlaganja kandidata za članove i članice Komisije.
3. Član/članica Komisije može biti razriješen/a dužnosti u slučaju neispunjavanja obaveza iz člana 35 i člana 37, u slučaju pravosnažne osude za krivično djelo koje šteti integritetu i kredibilitetu člana/članice Komisije, kao i u slučaju kontinuirane nemogućnosti obavljanja dužnosti usled nepovoljnog mentalnog, emocionalnog ili fizičkog stanja.
4. Komisija utvrđuje prijedlog za razrješenje člana/članice uz njegovo/njeno izuzeće i dostavlja prijedlog predsjedniku/predsjedništvu strane ugovornice u kojoj je izabran/a član/članica Komisije čije se razrješenje predlaže. Prije nego što utvrdi prijedlog za razrješenje, Komisija će omogućiti članu/članici o čijem se razrješenju odlučuje da se upozna sa dokazima podnijetim protiv njega/nje i predstavi dokaze u svoju korist.
5. U roku od 15 dana od dana dostavljanja prijedloga, predsjednik/predsjedništvo države odlučuje o razrješenju i, u slučaju razrješenja, bira novog člana/novu članicu Komisije sa liste koju je selekcionni odbor utvrdio u proceduri predlaganja kandidata/kandidatkinja za članstvo u Komisiji.

Član 34

Privremeno udaljenje od dužnosti člana/članice

Ako protiv člana/članice Komisije bude pokrenuta istraga za krivično djelo koje ugrožava njegov/njen kredibilitet, ili Komisija sazna za drugu okolnost u odnosu na člana/članicu koja ozbiljno ugrožava ili može ugroziti integritet i kredibilitet Komisije, ili ako je obavljanje dužnosti člana/članice Komisije otežano zbog njegovog/njenog mentalnog, emocionalnog ili fizičkog stanja, Komisija može odlučiti da privremeno udalji člana/članicu na koga/koju se takvi razlozi odnose dok Komisija ne ispita njihovu osnovanost, odnosno dok ne prestanu da postoje.

DIO VIII - PRAVA I OBAVEZE ČLANOVA/ČLANICA I OSOBLJA KOMISIJE

Član 35

Savjesnost, nezavisnost i nepristrasnost

1. Članovi i članice, zaposleni ili na drugi način angažovane osobe u Komisiji obavezne su da postupaju u skladu sa odredbama ovog Statuta i drugih akata koje Komisija donosi, savjesno, nepristrasno i nezavisno od interesa bilo koje političke partije, vlade ili drugog organa vlasti, interesne grupe, ili drugog lica.
2. Članovi i članice Komisije i druge osobe zaposlene u Komisiji ne mogu obavljati bilo koju drugu aktivnost koja bi mogla da ugrozi njihovo obavljanje dužnosti u Komisiji ili dovede u sumnju njihovu nezavisnost i nepristrasnost. Član/članica Komisije i drugi zaposleni u Komisiji dužni su da Komisiji prijave postojeći ili mogući sukob interesa.
3. Ako Komisija sazna da član/članica Komisije ili zaposleni/zaposlena u Komisiji ima sukob interesa, izuzeće tu osobu iz daljeg postupanja u stvari koja uključuje sukob interesa, ili će preduzeti mjere u cilju razrješenja, odnosno privremeno će udaljiti, člana/članicu, odnosno otpustiti zaposlenog/zaposlenu, iz Komisije.
4. Ako Komisija ne bude blagovremeno obaviještena o okolnosti koja ukazuje na sukob interesa člana/članice Komisije ili druge osobe zaposlene u Komisiji, a ta osoba je učestvovala u odlučivanju ili je preduzela radnju u stvari koja uključuje sukob interesa, Komisija će, čim za takvu okolnost sazna, ponovo razmotriti preduzetu radnju, odnosno donijetu odluku, i, ako je neophodno obezbijediti da se odlučivanje o tom pitanju ponovi, odnosno radnja ponovo sprovede, bez učešća tog lica.

Član 36

Povlastice i imunitet

1. U cilju očuvanja nezavisnosti Komisije i njenog nesmetanog djelovanja, članovi/članice Komisije i zaposleni/zaposlene u Komisiji za vrijeme obavljanja svojih funkcija uživaju sljedeće povlastice i imunitete:

(a) imunitet od pritvora i zaplijene ličnog prtljaga;

(b) imunitet od svih vrsta pravnih postupaka u odnosu na izraženo mišljenje i postupanje, u dobroj vjeri, u okviru obavljanja dužnosti; i

(c) izuzeće od bilo kakvog ograničenja slobode kretanja u odnosu na obavljanje poslova i zadataka Komisije, te u odnosu na odlazak i povratak u državu u kojoj obavljaju funkciju.

2. Imunitet predviđen u stavu 1, tačka b. ovog člana, a u odnosu na izraženo mišljenje ostaje, na snazi i poslije prestanka dužnosti člana/članice Komisije, odnosno po okončanju angažovanja u Komisiji.

3. Komisija ima obavezu da ukine imunitet članu/članici i zaposlenom/zaposlenoj ako utvrdi da bi imunitet osujetio tok pravde i ugrozio povjerenje javnosti u rad Komisije.

Član 37

Zaštita izvora i povjerljivih podataka

Članovi i članice Komisije, zaposleni ili osobe na drugi način angažovane od strane Komisije imaju obavezu da čuvaju tajnost svih podataka koje saznaju za vrijeme obavljanja dužnosti u Komisiji, uključujući identitet lica koje je dalo podatke uz uslov povjerljivosti, i ne koriste ih u lične svrhe, sve dok Komisija ne odluči da te podatke objavi u formi zvaničnog saopštenja. Ova obaveza se ne odnosi na opštepoznate činjenice.

Član 38

Status članova i članica Komisije i osoblja Komisije

1. Članovi i članice Komisije i zaposleni u Komisiji u pravilu obavljaju dužnost puno radno vrijeme.
2. Plate i naknade članovima/članicama, zaposlenima i drugim osobama angažovanim od strane Komisije uređuju se pravilnikom Komisije i čine sastavni dio budžeta Komisije.

DIO IX – STRUKTURA KOMISIJE

Član 39

Izvršni sekretarijat i tematska odjeljenja

1. Komisija uspostavlja centralnu kancelariju u Sarajevu, pod nazivom Izvršni sekretarijat, čiji je zadatak da pruži tehničku, administrativnu, i operativnu podršku članovima Komisije i koordinira rad između različitih kancelarija i tematskih odjeljenja koje Komisija uspostavi.
2. Komisija imenuje i razrješava Izvršnog sekretara, kao i šefove tematskih odjeljenja.
3. Zaposleni i druge osobe angažovane u Izvršnom sekretarijatu i tematskim odjeljenjima Komisije angažuju se bez obzira na državljanstvo.
4. Prilikom izbora zaposlenih i drugih osoba u Izvršnom sekretarijatu, tematskim odeljenjima, timovima, i drugim telima koje formira Komisija, primenjuju se odredbe iz člana 24, stava 4 ovog Statuta.

Član 40

Kancelarije Komisije u stranama ugovornicama

1. Komisija uspostavlja kancelarije u stranama ugovornicama i, na prijedlog Izvršnog sekretara, imenuje i razrješava osobe na njihovom čelu.
2. Komisija u Sarajevu, u konsultaciji sa Izvršnim Sekretarijatom u Sarajevu i kancelarijom u strani ugovornici, može da osnuje mobilne istražne timove i područne kancelarije u drugim mjestima na teritoriji strane ugovornice, te da imenuje i razrješava šefove timova, odnosno područnih kancelarija.
3. Na prijedlog Izvršnog sekretara, Komisija može da osnuje mobilni istražni tim, sa ovlaštenjem da prikuplja podatke u bilo kojoj od država ugovornica.
4. Zaposleni i druge osobe angažovane u kancelarijama u stranama ugovornicama i timovima angažuju se bez obzira na državljanstvo.

Član 41

Arhiv

1. Izvršni Sekretarijat uspostavlja Odjeljenje za arhiv i bazu podataka Komisije koje definiše metodologiju arhiviranja i digitalizacije prikupljene dokumentacije.
2. Nakon što definiše metodologiju iz stava 1, a najkasnije šest mjeseci od uspostavljanja, Odjeljenje za arhiv i bazu podataka postaje Arhiv i baza podataka Komisije, čiji je zadatak da arhivira i digitalizuje prikupljenu dokumentaciju.
3. Svaka kancelarija u državi obavezna je da uspostavi odjeljenje za arhiv i bazu podataka, sa zaduženjem da arhivira i digitalizuje dokumentaciju koju je prikupila. Ova odjeljenja najkasnije šest mjeseci od uspostavljanja postaju arhivi i baze podataka na nivou kancelarije.
4. Arhiv i baza podataka Komisije u Sarajevu će biti objedinjena sa odjeljenjima za arhiv i bazu podataka kancelarija u državama, najkasnije tri mjeseca pre prestanka rada Komisije.

5. Najkasnije 15 dana pre prestanka rada, Komisija predaje kopije objedinjene arhivske građe i baze podataka državnim arhivima strana ugovornica i/ili institucijama koje imaju kapacitete za njihovo čuvanje.
6. Arhivska građa i baza podataka Komisije su nakon prestanka rada Komisije dostupni bez ograničenja svim zainteresovanim institucijama i licima, osim dokumentacije koja podleže obavezi čuvanja tajnosti podataka.

DIO X – FINANSIRANJE KOMISIJE

Član 42

Finansiranje

1. Komisija se finansira iz doprinosa strana ugovornica i donacija.
2. Doprinosi članica predstavljaju doprinose iz godišnjih budžetskih sredstava strana ugovornica, koji se opredjeljuju u redovnoj budžetskoj proceduri u toku trajanja Komisije.
3. Doprinosi strana ugovornica obezbjeđuju se u nominalnim iznosima koji su odgovarajući procentualnom učešću država članica u ukupnom utvrđenom iznosu neophodnom za funkcionisanje Komisije.
4. Strane ugovornice će postići dogovor o doprinosima potrebnim za rad Komisije.
5. Donacije se obezbjeđuju iz različitih izvora, kako međunarodnih organizacija tako i domaćih pravnih lica.
6. Donacije predstavljaju „sredstva kojima se direktno upravlja“ i koriste se u skladu sa ugovorima koje će Komisija sklapati sa međunarodnim organizacijama i domaćim pravnim licima.

7. Prilozi Komisiji u naturi, uključujući i takve priloge strana ugovornica ne mogu se smatrati dijelom doprinosa iz člana 42. stav 2.

Član 43

Finansijsko izvještavanje

1. Izvršni sekretarijat priprema godišnje izvještaje o izvršenju osnovnog budžeta, u skladu sa finansijskim pravilnicima Komisije.
2. Izvršni sekretarijat priprema izvještaje o korišćenju donacija, u skladu sa finansijskim pravilnicima Komisije i sa zahtjevima finansijera.
3. Nezavisni revizor obavlja godišnju nezavisnu reviziju korišćenja osnovnih budžetskih sredstava i donacija koja su dobijena od strana ugovornica ili drugih donatora. Konačne rezultate revizije, nakon odgovarajućeg procesa i uz komentare Komisije, Komisija stavlja na uvid javnosti.
4. Izvještaji iz stavova 1 i 2 ovog člana podliježu reviziji od strane nezavisnog revizora.

DIO XI - ZAVRŠNI IZVJEŠTAJ KOMISIJE

Član 44

Izrada i objavljivanje završnog izvještaja

1. Tri mjeseca prije kraja svog mandata Komisija objavljuje završni izvještaj.
2. Komisija predaje istovremeno završni izvještaj predsjednicima/predsjedništvu strana ugovornica i objavljuje ga na internet stranici Komisije istovremeno na svim službenim jezicima strana ugovornica , na engleskom jeziku, i u audio formatu.

3. Komisija ima obavezu da istovremeno, ili nakon, predaje završnog izvještaja učini javno dostupnim i njegov sažetak.

Član 45

Sadržaj završnog izvještaja

1. Završni izvještaj uključuje: uvod; relevantne činjenice o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava, a u skladu sa zadacima Komisije izloženim u članu 14 Statuta; popise ljudskih gubitaka, mjesta zatvaranja, zatvorenih lica i lica koja su pretrpjela mučenje; i, preporuke.
2. Preporuke se, između ostalog, odnose na:
  - (a) daljnje korake strana ugovornica ka unaprjeđenju povjerenja među državama i zajednicama na teritoriji nekadašnje SFRJ;
  - (b) odgovarajući model materijalnih i simboličkih reparacija, način za reformu institucija i mehanizme kojima se obezbjeđuje integracija utvrđenih činjenica u obrazovne sisteme strana ugovornica;
  - (c) način praćenja primjene preporuka Komisije, a što može uključiti i prijedlog osnivanja posebnog mehanizma za ostvarivanje te svrhe.

Član 46

Nalazi o ratnim zločinima i teškim kršenjima ljudskih prava

1. Komisija ima ovlaštenje da, na osnovu utvrđenih činjenica, u završnom izvještaju konstatuje da postoji ozbiljna sumnja da je određeno lice učinilo ratni zločin odnosno teško kršenje ljudskih prava. Takav nalaz nema efekat sudske presude, niti prejudicira ishod eventualnog sudskog postupka.
2. U završnom izvještaju, Komisija ne može da donese nalaz protiv nekog lica ako nije preuzela sve razumne korake da:

- (a) obavijesti to lice o svojoj namjeri da donese takav nalaz;
  - (b) saopšti tom licu sadržaj nalaza, podatke na osnovu kog se nalaz donosi, i razloge na kojima je nalaz zasnovan;
  - (c) pruži tom licu mogućnost da u razumnom roku odgovori na predloženi nalaz; i,
  - (d) provjeri nalaz o preminuloj osobi iz najmanje tri nezavisna izvora.
3. U pogledu slučajeva koji su procesuirani u prisustvu optuženog, pred međunarodnim ili domaćim sudovima, Komisija će u završnom izvještaju uputiti na odgovarajuću presudu. Komisija pri tome može utvrđivati nove činjenice.

Član 47

Obaveza parlamenata i vlada da razmotre završni izvještaj

1. Nakon objavljivanja završnog izvještaja, predsjednik/predsjedništvo svake strane ugovornice dostavlja izvještaj predsjedniku parlamenata. U roku od mjesec dana nakon primanja izvještaja, predsjednik parlamenta saziva posebnu sjednicu parlamenta radi razmatranja nalaza i preporuka iz izvještaja, ili stavlja ovu temu na dnevni red redovnog zasjedanja. Na sjednici učestvuje i jedan ili više članova Komisije.
2. U roku od 6 mjeseci nakon objavljivanja završnog izvještaja Komisije, vlada u svakoj strani ugovornici usvaja i objavljuje u službenom listu strane ugovornice stav o sprovođenju preporuka.
3. U razumnom roku nakon odgovora vlade iz stava 2 ovog člana, predsjednik parlamenta u svakoj strani ugovornici saziva specijalnu sjednicu parlamenta radi razmatranja odgovora vlade i mogućeg angažovanja parlamenta u cilju sprovođenja preporuka Komisije.

DIO XII – RAZNO

Član 48

Kaznene odredbe

1. Svako lice koje:

(a) svjesno da lažan podatak Komisiji, odnosno organu ili licu koji djeluju u njeno ime;

(b) prijetnjom, silom, činjenjem ili obećanjem koristi navedo drugo lice na davanje lažnog podatka ili nedavanje podatka Komisiji, odnosno organu ili licu koji djeluju u njeno ime;

(c) uništi neki dokument ili predmet u namjeri spriječavanja Komisije da sprovede istraživanje, ili

(d) objelodani ili na drugi način otkrije podatak koji je Komisija primila uz uslov povjerljivosti, ili otkrije identitet lica koje je dalo podatke uz uslov povjerljivosti,

smatraće se da je izvršilo krivično djelo kažnjivo kaznom zatvora do 1 godine, ili novčanom kaznom ekvivalentnom iznosu do 5,000 eura.

2. Sankcije iz stava 1 se primjenjuju i na službeno ili privatno lice koje bez opravdanog razloga odbije da postupi prema zahtjevu Komisije, odnosno organa ili lica koji djeluju u njeno ime, za dostavljanje, odnosno stavljanje na uvid, dokumenta ili drugog izvora.

3. U slučaju da lice odbije da se odazove pozivu, ili odbije da da izjavu Komisiji, primjenjuju se odredbe člana 17, stav 8, ovog Statuta.

Član 49

Uloga Komisije u krivičnom procesuiranju

Komisija ima ovlašćenje da:

(a) preporuči da, u slučaju da lice za koje Komisija ima ozbiljnu sumnju da je izvršilo ratni zločin ili drugo teško kršenje ljudskih prava saopšti Komisiji podatke od značaja za otkrivanje lokacije sa posmrtnim ostacima nestalih osoba, ili za otkrivanje mogućih drugih učinilaca i drugih djela, to bude uzeto, na zahtjev optuženog, od strane suda pred kojim se povede krivični postupak kao olakšavajuća okolnost od bitnog značaja pri odmjeravanju visine kazne;

(b) predloži učinioca krivičnog djela za djelimično pomilovanje ako to nije u suprotnosti sa zakonskim odredbama odnosne države, ako saopšti Komisiji podatke od značaja za otkrivanje lokacije sa posmrtnim ostacima nestalih osoba, ili za otkrivanje mogućih drugih učinilaca i drugih djela; i

(c) predloži vanredno ublažavanje kazne učiniocu krivičnog djela ako to nije u suprotnosti sa zakonskim odredbama odnosne države, ako saopšti Komisiji podatke od značaja za otkrivanje lokacije sa posmrtnim ostacima nestalih osoba, ili za otkrivanje mogućih drugih učinilaca i drugih djela.

DIO XIII - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 50

Završetak rada Komisije

1. Nakon objavljivanja završnog izvještaja, Komisija završava rad u roku od tri mjeseca.
2. U tom vremenskom periodu preduzimaju se mjere sistematizovanja, raspoređivanja i čuvanja Arhiva, raspoređivanja imovine, ispunjavanja obaveza prema trećim licima, distribucije i predavljanja završnog izvještaja, kao i izrada finansijskih izvještaja i izvještaja o radu Komisije.

Član 51

Stupanje Statuta na snagu

1. Original ovog Statuta, čiji se tekstovi na albanskom, bosanskom, crnogorskom, hrvatskom, makedonskom, slovenačkom i srpskom smatraju jednako autentičnim, deponuje se kod nadležnog organa Bosne i Hercegovine kao zemlje domaćina.
2. Strane ugovornice će o ratifikaciji obavijestiti ostale strane ugovornice.
3. Statut stupa na snagu prvog dana u mjesecu nakon isteka petnaest dana od datuma posljednje ratifikacije.